

ภาวะผู้นำ ประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชน และตัวแบบการพัฒนา
ภาวะผู้นำด้านการประกอบการ
LEADERSHIP, THE EFFECTIVENESS OF COMMUNITY ENTERPRISE
AND ENTREPRENEURIAL LEADERSHIP DEVELOPMENT MODEL

ผู้วิจัย : จุฬาลิณี หาญกิตติชัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์(1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนและ(2) เพื่อพัฒนาและเสนอตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ ผู้นำวิสาหกิจชุมชนจำนวน 309 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงและผู้แทนวิสาหกิจชุมชน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 9 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือการสัมภาษณ์เจาะลึก และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยกึ่งทดลองได้แก่ผู้นำวิสาหกิจชุมชน จำนวน 24 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และวิธีการแบบสุ่มกระจาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์และตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการ ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงชั้น การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 ประชากร แบบ independent - sample test) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำด้านการประกอบการมีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนและตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผลและสามารถเปลี่ยนแปลงทำให้ภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนสูงขึ้น ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชน โดยการนำตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชน ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณี

คำสำคัญ: วิสาหกิจชุมชน ภาวะผู้นำ และตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบกิจการของผู้นำวิสาหกิจชุมชน

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study the influence of Community Enterprises' Leadership Model (CEL Model) on community entrepreneurs' effectiveness; and (2) to develop an Entrepreneurial Leadership Model (ELM). Based on the literature, a theoretical model was developed and tested, using path analysis, hierarchical regression analysis, one-way analysis of variance, independent-sample t-test and content analysis. Data was collected from 309 community enterprise leaders using multi-stage sampling, and in-depth interview of 9 chief executives using purposive sampling and randomization, and 24 community enterprise leaders, using quasi-experimental research, purposive sampling and randomization. This study uses both quantitative and qualitative analysis. The findings of the study were that transactional leadership, transformational leadership, and entrepreneurial leadership affected effectiveness of community entrepreneurs. It was also found that the entrepreneurial leadership model is appropriate in achieving entrepreneurs' effectiveness and in developing entrepreneurial leadership in the communities. Thus, the study recommends that the factors which affect community entrepreneurs' effectiveness. Similarly, the study suggests the adoptability of Community Enterprises' Leadership Model (CEL Model) and tries to find out its appropriateness and effectiveness in the actual learning of community enterprises' leadership, particularly in a community with different setup of culture, practices and norms, as well as traditional context.

Keyword : Community Enterprise, Leadership and entrepreneurial leadership' s model

บทนำ วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise [CE]) เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้า ซึ่งมีความแตกต่างจากธุรกิจชุมชนและธุรกิจอื่นๆ เนื่องจากธุรกิจอื่นส่วนใหญ่มุ่งแสวงหาผลกำไรเป็นหลัก แต่วิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบกิจการบนพื้นฐานการใช้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างรู้คุณค่า เพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2547) ปัจจุบันมีการประกอบกิจการในลักษณะของวิสาหกิจชุมชนในทุก

จังหวัด โดยเฉพาะในเขตชนบท ชุมชนต่างๆ มีทั้งสิ้นจำนวน 60,041 แห่งทั่วประเทศ เป็นข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2552 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2552) วิสาหกิจชุมชนมีการรวมตัวกันในหลายรูปแบบเพื่อใช้ศักยภาพที่กลุ่มตนเองมีอยู่ เป็นทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันแก้ปัญหาก็กำลังเผชิญอยู่ และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนโดยรวมในท้องถิ่น การดำเนินการที่ผ่านมาบางชุมชนประสบความสำเร็จอย่างน่าพอใจ ในขณะที่หลายชุมชนไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ต้องเลิกกิจกรรมไปและบางชุมชนรวมตัวกันใหม่เพื่อปรับปรุงรูปแบบและวิธีการประกอบการบ้าง หลายชุมชนมีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ระหว่างกัน (ไพโรจน์ แก่นสาร, 2548)

จากรายงานการศึกษาการประเมินปัญหาและความต้องการของธุรกิจชุมชน ของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2546 พบว่า ธุรกิจชุมชน มีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาผู้นำกลุ่ม ทำให้การประกอบการธุรกิจชุมชนไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการหลายท่าน ที่ว่า ผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนจะเกิดขึ้นได้นั้น วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีผู้นำกลุ่มที่มีภาวะผู้นำมีความรู้ ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ (Gadenne, 2003; Hyrsky, 1999 ;Wilson, 1999 Knight, 2000; Pelhan, 2000; Littunen, 2000; Lussier & Pfeifer, 2001) และปัจจัยแห่งความสำเร็จของธุรกิจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การมีผู้นำที่ดี ผู้นำต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดอยากจะทำเปลี่ยนแปลง และในขณะเดียวกัน ต้องมีการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่องด้วย ชัดความสามารถของผู้นำเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพของบุคคลหรือองค์กร ความเป็นผู้นำเป็นตัวกำหนดเส้นทางความสำเร็จ หรือความล้มเหลวขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้นำ และหากต้องการประสิทธิภาพและความสำเร็จต้องเพิ่มทักษะความเป็นผู้นำให้ตนเอง ทอร์นเบอร์รี่ (Thornberry) (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2546)

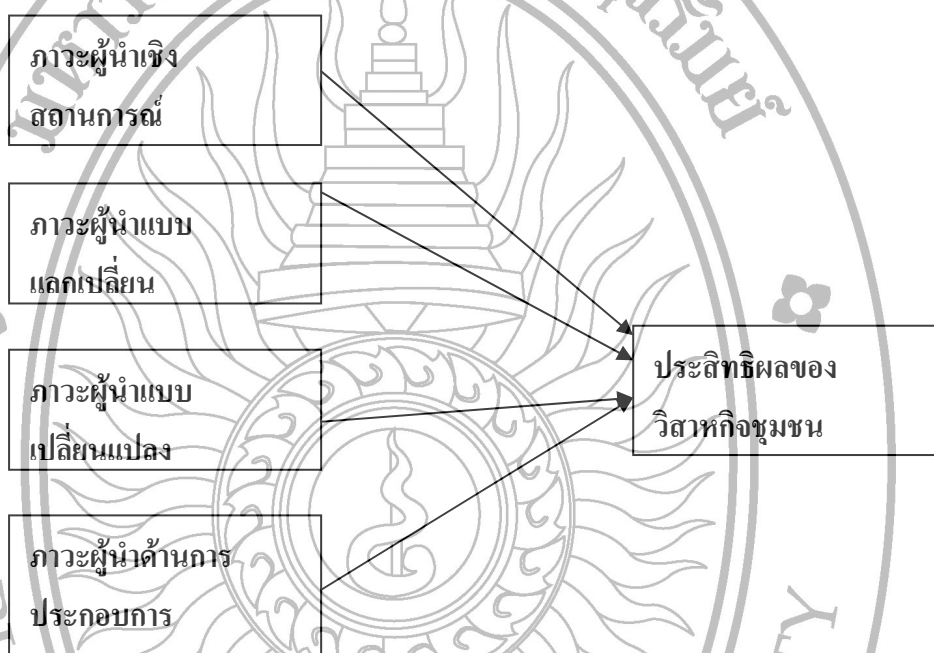
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำวิสาหกิจชุมชนว่ามีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน หรือไม่ และการพัฒนาและเสนอตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชน ในการศึกษาครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

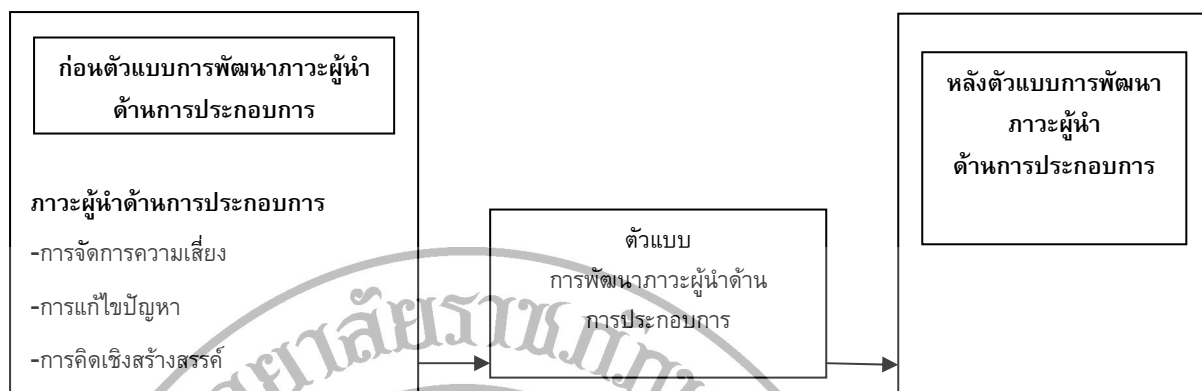
การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้(1) เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนและ 2) เพื่อพัฒนาและเสนอตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่ เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล

กรอบแนวความคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้กรอบแนวความคิดหลัก 2 ประเด็นแรก ได้แก่ ประสิทธิภาพของวิสาหกิจชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังที่เสนอไว้ในภาพ 1 กรอบแนวความคิดดังกล่าวนี้ ตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ส่วนประเด็นที่สองได้แก่ ภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชน ขึ้นอยู่กับตัวชี้วัดความเป็นภาวะผู้นำด้านการประกอบการ ตามที่เสนอไว้ในภาพ 2 กรอบแนวความคิดดังกล่าวนี้ ตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

ภาพ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน

ภาพ 2 ภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชน ก่อนและหลังตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพ

วิธีการวิจัย

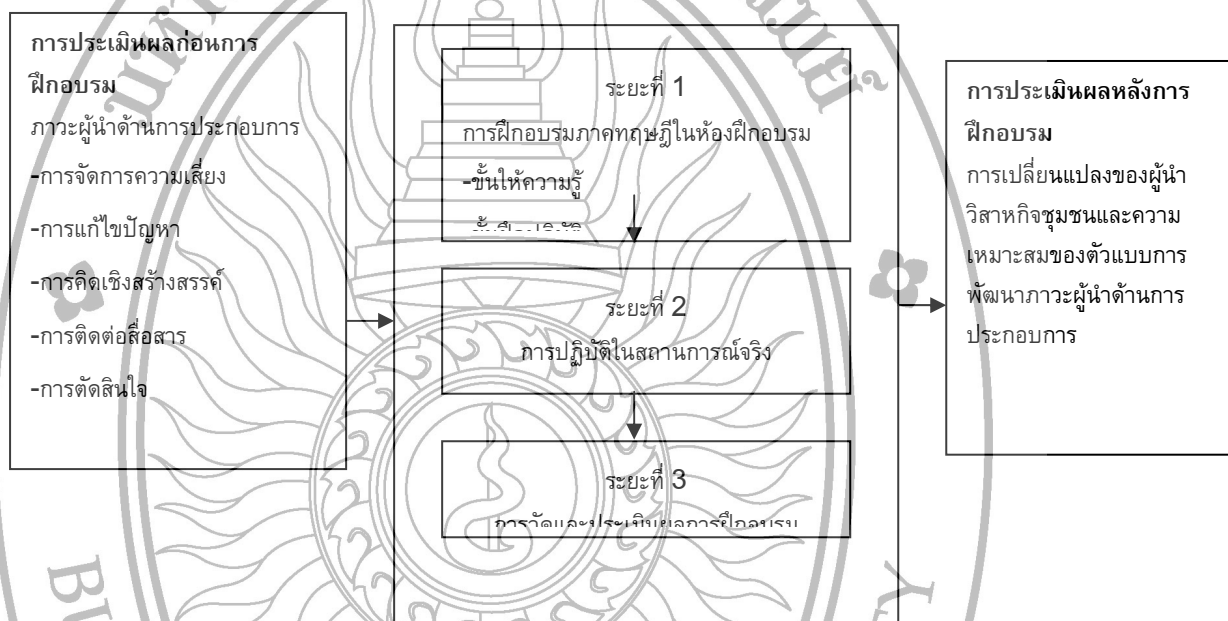
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยแบบผสมผสาน(mixed method design)ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) วิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ควบคู่กันไปเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดแนวทางการวิจัยดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ: ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 309 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ในการสร้างและการทดสอบแบบสอบถาม ได้มีการทดสอบความถูกต้องในเนื้อหา (content validity) มีค่าIOC สูงกว่า 0.5 และ การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) =.978 สำหรับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงชั้น เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน

การวิจัยเชิงคุณภาพ: ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สำหรับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาแบบสร้างข้อสรุป เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ต่างๆของตัวแปร และสนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยกึ่งทดลอง

การวิจัยกึ่งทดลอง: ผู้วิจัยนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ ที่พบว่า ภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนมีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาวะผู้นำ

แบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 12 รายโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มกระจาย สำหรับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์การผันแปร (ตัวแปรตาม) ตัวเดียว และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 ประชากร (t – test แบบ independent - sample test) รายละเอียดปรากฏตามภาพ 2

ภาพ 3 กระบวนการขั้นตอน และผลของการฝึกอบรมตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาได้ข้อสรุปอันเป็นข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้ข้อค้นพบว่าภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำด้านการประกอบการเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนได้ร้อยละ 68.9 ซึ่งหมายความว่าประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนขึ้นอยู่กับ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำด้านการประกอบการ โดยที่ตัวแปรภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง และ

ภาวะผู้นำด้านการประกอบการ มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน ส่วนภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์นั้น ไม่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน ตามตาราง 1 และ 2 ตามลำดับ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างที่ใช้ในการวิเคราะห์เส้นทาง ความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise)

ตัวแปรอิสระ	แบบจำลอง 1
ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (SITU)	Na
ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (TRANSAC)	.283* (7.317)
ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง (TRANSFOR)	.376* (9.916)
ภาวะผู้นำด้านการประกอบการ (ENTRE)	.383* (10.384)
R	.830
R ²	.689 ^a
SEE	.36282
F	224.928
Sig of F	.000

หมายเหตุ: ในวงเล็บ คือ ค่าของ t * คือ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ Na หมายถึงไม่เกี่ยวข้อง

ตาราง 2 อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ รวม (rij)	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ			ไม่ใช่เชิง สาเหตุ
		ทางตรง	ทางอ้อม	รวม	
ภาวะผู้นำเชิง สถานการณ์ (SITU)	.677	0.00	0.00	0.00	.677
ภาวะผู้นำแบบ แลกเปลี่ยน (TRANSAC)	.641	.283	0.00	.283	.358
ภาวะผู้นำแบบ เปลี่ยนแปลง (TRANSFOR)	.665	.376	0.00	.376	.289
ภาวะผู้นำด้านการ ประกอบการ (ENTRE)	.673	.383	0.00	.383	.29

จากตาราง 2 แสดงผลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้ข้อค้นพบว่า ก่อนการฝึกอบรมตามตัวแบบการพัฒนภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล ค่าคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำด้านการประกอบการของกลุ่มทดลอง ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม หลังจากการฝึกอบรมตามตัวแบบการพัฒนภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผลแล้ว พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำด้านการประกอบการ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจาก ตัวแบบการพัฒนภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล ตามตาราง 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวในการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการฝึกอบรมตามตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S.D.	Min.	Max.	F	Sig.
กลุ่มทดลอง	12	55.83	6.47840	48.00	69.00	.313	.581
กลุ่มควบคุม	12	58.00	11.74734	42.00	76.00		

หมายเหตุ ค่า Test of Homogeneity of variance = .027

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการฝึกอบรมตามตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S.D.	Min.	Max.	F	Sig.
กลุ่มทดลอง	12	71.08	7.16631	59.00	83.00	26.236	.000*
กลุ่มควบคุม	12	56.58	6.69407	49.00	72.00		

หมายเหตุ ค่า Test of Homogeneity of variance = .877 * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 2 ข้อ และตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำนวน 2 ข้อ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1: จากการวิเคราะห์พบว่าภาวะผู้นำของผู้นำวิสาหกิจชุมชนซึ่งได้แก่ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำด้านการประกอบการ มีความสัมพันธ์ทางตรงกับประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน และสามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนได้ร้อยละ

การประชุมทางวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 3

68.9 ซึ่งหมายความว่าประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนขึ้นอยู่กับ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำด้านการประกอบการ โดยที่ตัวแปรภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำด้านการประกอบการ มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน ส่วนภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์นั้น ไม่มีผลต่อประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชน

2. **สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2:** หลังจากการฝึกอบรมตามตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำด้านการประกอบการของกลุ่มทดลองสูงขึ้น ซึ่งเป็นผลที่เกิดจาก ตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548อาจใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม ให้มีการนำตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล ซึ่งได้ผ่านขั้นตอนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและการทดลองใช้จริง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขจนมีประสิทธิภาพไปใช้ในการฝึกอบรมผู้นำวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป และควรมีการศึกษาเพื่อตรวจสอบซ้ำและพัฒนาตัวแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการประกอบการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิผล ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2547). **คู่มือการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ประจำปี**

งบประมาณ พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

_____. (2552). **ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน (SMCE).**) สืบค้นเมื่อ 4

มกราคม, 2552, จาก <http://www.smce.doae.go.th/index.php>.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2546). **เอกสารสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงานการศึกษา**

การประเมินปัญหาและความต้องการของธุรกิจชุมชน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). **สรุปประเด็นการบรรยายเรื่อง**

ผู้นำในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง. สืบค้นเมื่อ 4 มกราคม, 2550, จาก

<http://www.suthep.ricr.ac.th/leader9.pdf> -

ไพโรจน์ แก่นสาร. (2548). **การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: ปัญหาและแนวทางแก้ไข.** สืบค้น

เมื่อ 12, ตุลาคม, 2549, จาก http://www.bankok.cat.net.th/hainde/research/t_jsp/jsp15/4565.doc.

Gadenne, D. (2003). **Adoption of environmental principles by Queensland Small Business.** Retrieved February 26, 2006 from <http://www.google.co.th>.

Hyrsky, K. (1999). Entrepreneurial metaphors and concepts: an exploratory study. **International Small Business Journal**, 18, 13-34.

Knight, G. (2000). Entrepreneurship and market strategy: The SMEs under globalization. **Journal of international marketing**, 8(2), 12-32.

Littunen, H. (2000). Entrepreneurship and the characteristics of the entrepreneurial personality. **International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research**, 6(6).

295.309. Retrieved May 2 2006, from

<http://www.hevra.haifa.ac.il/soc/lecturers/Heilbrunn/files/1268.pdf>.

Lussier, R. N., & Pfeifer, S. (2001, July). A crossnational prediction model for business Success. **Journal of Small Business Management**, 39(3), 228-39.

Pelhan, A. M. (2000, Jan). Marketing orientation and other potential influences on performance in small and medium-sized manufacturing firms. **Journal of small Business Management**, 38, 48-67.

Wilson, G. (1999). **Impact of self- assessment methodologies in small business.**

ASQ's 53rd Annual Quality Congress Proceedings. 439-447.